

Programma 4 Natuur en milieu

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

De uitvoering van het natuurbeleid is dit jaar steeds meer in samenhang met andere opgaven (water, bodem stikstof, klimaat, landbouw) opgepakt in de groenblauwe gebiedsgerichte aanpak (GGA). In circa 150 gebieden in Noord-Brabant wordt gewerkt aan de groene en blauwe opgaven. In en rondom 14 stikstofgevoelige Natura2000-gebieden en 3 gebieden met een grote klimaatopgave komen veel opgaven nauw samen. Eind 2022 loopt of start in 7 van deze gebieden een verkenning, werken we in 7 gebieden aan het uitwerken van een gebiedsvisie en in 3 gebieden aan planuitwerking. U bent dit jaar meerdere malen via Statenmededelingen geïnformeerd over de voortgang van de Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof (BOS) en de GGA. 10 juni 2022 heeft de minister de startnotitie Nationaal Programma Landelijk Gebied gepresenteerd. Na de zomer bent u geïnformeerd in een themasessie over het NPLG in samenhang met de BOS en GGA.

Het Beleidskader Natuur 2030 is vastgesteld in oktober 2022. In 2022 is invulling gegeven aan de bezuinigingstaakstelling voor programma natuur van circa €10 mln. vanaf 2024. Daarnaast zijn met de actualisatie van de businesscase Natuurnetwerk Brabant (NNB) de gevolgen van de prijsstijgingen voor de verwerving en inrichting van gronden verwerkt. Als gevolg van de bezuiniging en de prijsstijgingen is het totale tekort op het NNB € 60,5 mln.

De Raad van State heeft een uitspraak gedaan (in de zaak Reuseldal) over de verkleining van het Natuurnetwerk Brabant. De uitspraak leidt ertoe dat het NNB opnieuw begrensd moet worden en opnieuw moet worden vastgesteld in de Omgevingsverordening. Dit gaan we in 2023 doen.

Het Beleidskader Milieu en bijbehorende planMER zijn eind 2022 vastgesteld in PS. De Uitvoeringsagenda 2023 is eveneens vastgesteld door GS. De uitvoering van de eerste vijf projecten uit de Uitvoeringsagenda Schone Lucht Akkoord (SLA) ligt op koers. Deze projecten gaan over emissieverlaging op bedrijventerreinen en binnen het onderhoudscontract voor provinciale wegen, een pilot voor combiluchtwassers, aanleg van walstroom in de haven van Moerdijk en een bijdrage voor twee roulerende meetpunten. Vanaf juli 2022 staan ze in de Graspeel (gemeente Maashorst) en in Baarle-Nassau. De aanvraag voor 1 nieuw SLA project (rijksbijdrage in 2022) is toegekend.

Het RIVM heeft aangegeven dat zij in januari 2023 starten met metingen op het ankermeetpunt luchtkwaliteit in Nistelrode voor de periode 2022-2026. Er is overeenstemming met de gemeente en de eigenaar, en de meetapparatuur is beschikbaar. Daarnaast zijn de aanschrijvingen voor pre(geluid)sanering bij een aantal provinciale wegen in voorbereiding, vooruitlopend op de (uitgestelde) Omgevingswet.

De dynamiek rondom de Wet natuurbescherming (Wnb) had ook in 2022 grote invloed op het VTH werk. Er is veel inzet gepleegd om de vergunningsaanvragen Wnb zowel voor gebiedsbescherming als soortenbescherming ondanks de diverse rechterlijke uitspraken en wijzigingen in de wettelijke kaders doorgang te laten vinden. De achterstanden m.b.t. de vergunningverlening voor de gebiedsbescherming zijn volledig weggewerkt. De ontheffingverlening voor de soortenbescherming kent nog achterstanden, voor 2023 is een verbeterplan ontwikkeld om deze weg te werken.

Door de vele juridische uitspraken wordt de uitvoering van de vergunningverlening gebiedsbescherming steeds verder beperkt. Dit wordt versterkt door de staat van de natuur, de actualisatie van Aerius, het veegbesluit Natura2000 en het uitblijven van de handreiking van het Rijk. Zowel Omgevingsveiligheid als de aanpak van zeer zorgwekkende stoffen zijn opgenomen in het nieuwe beleidskader Milieu en de Uitvoeringsagenda 2023.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Realisatie van een robuust en samenhangend natuurnetwerk

Omschrijving (toelichting)

Indicator:

- In 2027 is het robuuste en samenhangende natuurnetwerk gerealiseerd

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

We hebben in 2022 samen met team Gebiedsgerichte Aanpak voortgangsgesprekken gevoerd met onze partners. Partners geven opnieuw aan dat grondverwerving op vrijwillige basis niet overal tot de gewenste resultaten zal leiden, zeker nu flexibel begrenzen niet meer mogelijk is. Er is veel progressie geboekt in de realisatie van het provinciaal NNB, het bereiken van ons doel van 3.100 hectare komt in zicht. Voor lopende projecten en aanvragen wordt geprobeerd om alternatieve financiering te vinden, zodat zoveel mogelijk natuurprojecten doorgang kunnen vinden. Verder wordt steeds meer duidelijk dat onze partners niet alle natuurgronden kunnen en willen beheren. Het vinden van voldoende eindbeheerders vraagt ook de komende jaren onze aandacht. Een dossier over eindbeheer volgt in 2023.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Realisatie Natuurnetwerk Brabant: grondverwerving / functieverandering

Omschrijving (toelichting)

Indicator	Opgave 2012 t/m 2027	2022	2023	2024	2025 t/m 2027
Gerealiseerde ha (cumulatief)	9.600	5.700	6.700	7.700	9.600

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Zodra de Voortgangsrapportage Natuur (VRN) over 2022 beschikbaar is, wordt er een statenmededeling opgeleverd met de verworven hectares per 31 december 2022. De cumulatieve realisatie komt naar verwachting iets lager uit rond de 5.600 ha.

Realisatie Natuurnetwerk Brabant: inrichting

Omschrijving (toelichting)

Indicator	Opgave 2012 t/m 2027	2022	2023	2024	2025 t/m 2027
Gerealiseerde ha (cumulatief)	15.200	7.500	9.000	10.500	15.200

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Zodra de Voortgangsrapportage Natuur (VRN) over 2022 beschikbaar is, wordt er een statenmededeling opgeleverd met de ingerichte hectares per 31 december 2022. De cumulatieve realisatie komt naar verwachting uit rond de 6.900 ha. Het inrichten van NNB gronden is vertraagd door prijs- en

kostenstijgingen als gevolg van de oorlog in Oekraïne. Op dit dat moment zijn er ongeveer 2.500 ha onderhanden in lopende projecten. Deze hectares worden de komende jaren gerealiseerd.

Realisatie ecologische verbindingzones

Omschrijving (toelichting)

Indicator	Opgave 2012 t/m 2035	2022	2023	2024	2025
Gerealiseerde ha (cumulatief)	1.150	185	259	333	408

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De cumulatieve realisatie per 31 december 2022 is 152 ha en bij het GOB zijn op dat moment ruim 300 ha onderhanden in lopende projecten. Deze hectares worden de komende jaren gerealiseerd.

Beheer van het Natuurnetwerk Brabant

Omschrijving (toelichting)

Indicator	Opgave t/m 2027	2022	2023	2024	2025 t/m 2027
Beheerde ha via de Subsiestelsel Natuur en Landschap – onderdeel natuurbeheer (cumulatief)	90.200	83.000	84.000	85.500	90.200

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Zodra de Voortgangsrapportage Natuur (VRN) over 2022 beschikbaar is, wordt er een statenmededeling opgeleverd met de beheerde hectares via het subsidiestelsel Natuur en Landschap per 31 december 2022. De cumulatieve realisatie komt naar verwachting uit rond de 82.600 ha. Deels ligt de verklaring in de vertraging van de realisatie van het natuurnetwerk (waar beheer altijd volgend op is). Daarnaast komen er niet alleen hectares bij die met subsidie beheerd worden, maar gaan er ook hectares af wanneer deze niet meer voor beheersubsidie in aanmerking komen. Dit laatste is het geval wanneer hectares uit een beschikking zijn gehaald vanwege verkopen aan derden, waarbij wel de kwalitatieve verplichting blijvend is (en de hectares dus natuur blijven binnen het natuurnetwerk) – die balans komt met de VRN beschikbaar.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Herstel van de biodiversiteit

Omschrijving (toelichting)

Indicatoren:

- In 2030 is de afname van de biodiversiteit naar een positieve trend omgebogen

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In aanvulling op de realisatie van het natuurnetwerk en de (herstel)maatregelen in de Natura2000-gebieden worden er maatregelen genomen om de biodiversiteit ook in andere gebieden te herstellen. Hoewel die maatregelen lokaal tot verbetering leiden is het voor het duurzaam verbeteren van de biodiversiteit nodig om ook nodig om de omgevingscondities (bodem, water, lucht) op orde te krijgen en dat de samenleving als geheel meer natuurinclusief wordt. Tot die tijd zijn de inspanningen erop gericht om met het agrarisch natuurbeheer, het leefgebiedenbeleid en de bossenstrategie de kwetsbare soorten voor Brabant te behouden. Verwacht mag worden dat met de aanvullende inspanningen zoals die vanuit het Landelijk Programma Natuur en het Nationaal Programma Landelijk Gebied verricht gaan worden, de doelstelling op de lange termijn haalbaar is.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Agrarisch natuur- en landschapsbeheer

Omschrijving (toelichting)

In 2023 gaat het nieuwe EU-GLB van start waar het ANLb onderdeel van vormt. De inzet is dat de omvang minimaal gelijk is aan de voorgaande periode.

Indicator	2022	2023	2024	2025
Beheerde ha via de Subsiestelsel Natuur en Landschap – onderdeel agrarisch natuurbeheer	4.252 – 4.889	4.252 - 4.889	4.252- 4.889	4.252- 4.889

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Zodra de Voortgangsrapportage Natuur (VRN) over 2022 beschikbaar is, wordt er een statenmededeling opgeleverd met de beheerde hectares via agrarisch natuurbeheer per 31 december 2022. De cumulatieve realisatie komt naar verwachting uit binnen het bereik van 4.254 – 4.889 ha.

De nieuwe regeling voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer (onderdeel van het Nationaal Strategisch Plan als uitwerking van het EU gemeenschappelijk landbouwbeleid) is voor de periode 2023-2028 uitgewerkt en opengesteld. In november 2022 is € 37 mln. euro subsidie beschikbaar gesteld voor leefgebieden voor een periode van 6 jaar om de natuur in agrarische gebieden te verbeteren. Het gaat om € 13 mln. provinciale natuurmiddelen, en € 24 mln. Europese cofinanciering. Dit bedrag is hoger dan in de voorgaande GLB-perioden.

Uitvoeren inrichtingsmaatregelen in leefgebieden

Omschrijving (toelichting)

Indicator	2022	2023	2024	2025
Gerealiseerde ha (cumulatief)	3.000	4.000	p.m.	p.m.

p.m.: afhankelijk van de invulling van het leefgebiedenbeleid in het nieuwe beleidskader Natuur

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De cumulatieve realisatie per 31 december 2022 komt uit rond de geplande 3.000 ha waar maatregelen zijn genomen.

Meer dan 1.000 planten en dieren in Brabant zijn bedreigd in hun voortbestaan omdat hun leefgebied in kwaliteit en omvang achteruit is gegaan. Een deel van die soorten bevinden zich ook buiten de Natura2000-gebieden zoals in overig natuurnetwerk, en in agrarisch en stedelijk gebied. Daarom neemt de provincie voor het behoud en herstel van de biodiversiteit maatregelen in de leefgebieden van deze bedreigde soorten. Een onderdeel van deze maatregelen is ook het revitaliseren van de natuurbossen wat deels uit deze middelen wordt gefinancierd.

Omdat veel projecten meerjarig zijn is niet exact vast te stellen wat het in 2022 gerealiseerde deel daarvan is. De inschatting is dat dat dicht in de buurt is van ambitie om 1.000 ha per jaar te realiseren. In 2022 is nagenoeg het volledige beschikbare budget voor het leefgebiedenbeleid benut voor het uitvoeren van de maatregelen uit de maatregelenkaart.

Bosuitbreiding en bosvorming

Omschrijving (toelichting)

Indicator	2022	2023	2024	2025
In uitvoering genomen ha bosuitbreiding (cumulatief)	1.000	1.500	2.500	3.500

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Medio 2022 is de bossenambitie vertaald naar een actieplan Brabantse Bomen waarin is geconcretiseerd met welke acties de ambities voor extra bos en de revitalisering van de bestaande bossen zal worden aangepakt.

De uitvoering van de bossenstrategie vraagt, naast het vinden van financiële dekking voor de ambities, een aanlooptijd om nieuw bos te realiseren in verband met de nodige voorbereidende handelingen. Omdat de aanplant zich in de herfst en winter concentreert is het nog te vroeg om de exacte gegevens van het areaal aan bosuitbreiding in 2022 te kunnen presenteren maar de verwachting is dat deze enigszins achterblijven bij de planning.

Uitvoeren herstelmaatregelen in N2000-gebieden

Omschrijving (toelichting)

Indicator	2022	2023	2024	2025
Aantal uitgevoerde maatregelen (cumulatief)	400	*	*	*

* afhankelijk van de invulling van de 2e fase N2000-herstelmaatregelen

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De cumulatieve realisatie per 31 december 2022 is 394 maatregelen. De uitvoering van een klein aantal herstelmaatregelen in complexe gebiedsprocessen worden in 2023 opgeleverd.

Uitvoeren herstelmaatregelen landelijk Uitvoeringsprogramma Natuur Omschrijving (toelichting)

Indicator	2022	2023	2024	2025
Aantal uitgevoerde maatregelen (cumulatief)	5	26	56	83

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 zijn nog geen maatregelen daadwerkelijk uitgevoerd. Er zijn veel aanvragen beschikt en in voorbereiding die naar verwachting zullen optellen naar de totale beschikte som (circa € 80 mln.) voor de eerste tranche LPN.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Versterking van de kwaliteit van het Brabantse landschap

Omschrijving (toelichting)

Indicatoren:

- In 2030 zijn de waardevolle cultuurhistorische landschappen in Brabant behouden en waar mogelijk versterkt

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Met de Stimuleringsregeling Landschap en de subsidieregeling voor de aanleg van landschapselementen en het herstel van cultuurhistorische landschapselementen wordt ingezet op de realisatie van nieuwe landschapselementen en behoud van huidige waarden door middel van beheersubsidie. Deze inzet kan niet verhinderen dat de kwaliteit, door de diverse ruimtelijke opgaven, onder druk staat. Onder de paraplu van de Omgevingsvisie wordt daarom gewerkt aan een meer landschapsinclusieve benadering in de verschillende beleidskaders en de omgevingsverordening. Ook onder het nieuwe Beleidskader Natuur krijgt dat zijn invulling om aan de ambities voor 2030 richting 10% groenblauwe dooradering bij te dragen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Maatregelen die de karakteristieke Brabantse landschappen versterken

Omschrijving (toelichting)

Indicator	2022	2023	2024	2025
-----------	------	------	------	------

Gerealiseerde ha via de stimuleringsregeling Landschap en de subsidieregeling voor de aanleg van landschapselementen en het herstel van cultuurhistorische landschapselementen	15 ha	15 ha	15 ha	15 ha
Beheerde ha via de stimuleringsregeling Landschap	450 ha	450 ha	450 ha	450 ha

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 is ongeveer 50 ha nieuw gerealiseerd en was in totaal 338 ha in beheer. De getallen voor beheer blijven achter op de indicatorwaarde mede als gevolg van achterblijvende aanvragen vanuit agrariërs, die in 2022 in onzekerheid zaten rond de definitieve invulling van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Dat leidt tot uitstel van beheeraanvragen voor landschapselementen omdat deze ook van invloed kan zijn op de omvang van hun GLB-aanvraag die pas in 2023 definitief wordt.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Verankering van de natuur in de samenleving

Omschrijving (toelichting)

Indicator:

- In 2022 investeren meer Brabantse burgers en ondernemers in hun groene leefomgeving

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

We hebben onverminderd ingezet op vergroening van de leefomgeving. Daarvoor hebben we projecten van relevante netwerken (IVN, buurtnatuur- en waterfonds, etc.) met grote maatschappelijke impact ondersteund.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Maatregelen die de verankering van de natuur in de samenleving versterken

Omschrijving (toelichting)

Indicator	2022	2023	2024	2025
<i>Ondernemers en burgers die investeren in hun groene leefomgeving</i>				
Aantal uitgevoerde maatregelen/initiatieven	35	p.m.	p.m.	p.m.

p.m.: afhankelijk van de invulling van het natuur- en landschapsbeleid in het nieuwe beleidskader Natuur

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 is invulling gegeven aan 34 groene burgerinitiatieven en 8 groene initiatieven via Crowdfunding voor Natuur. Daarnaast is in 2022 samen met de Waterschappen de regeling Schoolpleinen van de Toekomst eenmalig opnieuw opengesteld wat geleid heeft tot de realisatie van nog eens 50 groene schoolpleinen.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Milieu. Continue verbetering van de luchtkwaliteit en vermindering van de geluid-, geur- en lichthinder

Omschrijving (toelichting)

Indicator:

- In 2030 is de luchtkwaliteit verbeterd en de geluidsoverlast verminderd

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Acties lopen. Voorbereiding presanering en acties uitvoeringsagenda lucht worden uitgevoerd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Beperken van geluidsoverlast voor Brabanders

Omschrijving (toelichting)

Indicator	2022	2023	2024	2025
Aantal resterende woningen dat in aanmerking komt voor sanering	5.200	4.800	4.400	4.000

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In verband met een nieuwe rekenmethode die voorgeschreven wordt in de nieuwe Omgevingswet is het op dit moment niet mogelijk om aan te geven of de streefwaarde gehaald is (of in de basis nog juist is). Presanering is nog niet van start kunnen gaan (o.a. door wederom uitstel Omgevingswet), maar is wel in voorbereiding. Eerste conceptsaneringsplannen zijn vrijwel gereed.

Gezondheidswinst door schonere lucht

Omschrijving (toelichting)

Met het Schone Lucht Akkoord hebben we afgesproken dat we een passende bijdrage leveren aan de landelijke doelstelling van 50% gezondheidswinst uit binnenlandse bronnen in 2030 ten opzichte van 2016. Indicator: Uitvoering SLA maatregelen ligt op koers (o.b.v. SLA uitvoeringsagenda Noord-Brabant).

Jaarlijks wordt de uitvoeringsagenda geactualiseerd en tweejaarlijks beoordeelt het RIVM of Noord-Brabant nog op koers ligt t.b.v. het landelijk doelbereik in 2030 (RIVM rapport)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Uitvoeringsplan luchtkwaliteit is in 2022 geactualiseerd, RIVM komt eind 2023 met de tweejaarlijkse doorrekening.

Stevige monitoring kwaliteit van de leefomgeving

Omschrijving (toelichting)

Indicator	2022	2023	2024	2025
Rapportage over resultaten	1	1	1	1

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Zie Statenmededeling over de meetresultaten van 10 okt 2022. Project roulerende meetstations luchtkwaliteit is in 2022 van start gegaan met metingen in Etten-Leur en Rosmalen. Daarna in Baarle-Nassau en de Graspeel (gemeente Maashorst).

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) leveren een bijdrage aan een gezonde fysieke leefomgeving en daarmee een bijdrage aan een goed werk- en leefklimaat.

Omschrijving (toelichting)

Indicator:

- De uitvoering VTH voldoet aan de beleidskaders uit de opgaven Natuur, Water en Milieu

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De lessen van het project ITV (Intensivering Toezicht Veehouderijen) zijn in 2022 verder doorgevoerd in de reguliere VTH Opdracht. In het kader van het ontwikkelen van adequaat toezicht bij NOx emitterende bedrijven is er nieuw een digitaal toezichtformulier ingezet waarmee analyses gedaan kunnen worden als aanvulling op de reeds beschikbare openbare databestanden.

Ook afgelopen jaar is in samenwerking met de Omgevingsdiensten en andere partners veel geïnvesteerd ter voorbereiding van de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Met name rondom processen en afstemming zijn afspraken gemaakt tussen verschillende partijen. Door het uitstel naar 2024 is er meer tijd voor de omgevingsdiensten om zich voor te bereiden, met name ook rondom de aansluiting op het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet).

In IPO verband en samen met de andere partners in het VTH-stelsel is gewerkt aan de opvolging van de aanbevelingen van de Commissie van Aartsen over het VTH-stelsel in het Interbestuurlijk programma Versterking VTH-stelsel. De niet wettelijke taken omgevingsveiligheid hebben een duidelijke plek gekregen in het beleidskader milieu en de uitvoeringsagenda milieu 2023. Met name de Brabantse lobby om te pleiten voor het beperken van het vervoer van gevaarlijke stoffen over de Brabantroute spoor door de

Brabantse steden is stevig neergezet. Voor SSiB is er een Visie 2030 opgesteld als onderlegger voor besluitvorming over de provinciale rol en bijdrage aan SSiB vanaf 2024.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De vergunningverlening, toezicht en handhaving voldoen aan de gestelde generieke kwaliteitsdoelstellingen van rechtmatigheid en kwaliteit

Omschrijving (toelichting)

Prestaties/maatregelen	Indicator	2022	2023	2024	2025
De vergunningverlening voldoet aan de gestelde generieke kwaliteitsdoelstellingen van rechtmatigheid en kwaliteit	Aantal vergunningverleningsprocedures waarin gebruik wordt gemaakt van de Wet dwangsom	<1%	<1%	<1%	<1%
	Aantal van rechtswege verleende vergunningen a.g.v. late of geen reactie bestuursorgaan (lex silencio positivo)	0	0	0	0
	Beschikkingen zijn binnen de wettelijke termijn afgehandeld – norm 90%	90%	90%	90%	90%
Toezicht en handhaving voldoen aan de gestelde generieke kwaliteitseisen	Handhavingsbeschikkingen blijven in stand na gerechtelijke toetsing	90%	90%	90%	90%
	Mate van spontane naleving (na eerste controles)	60%	60%	60%	60%

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Bij de verantwoording van de VTH Opdracht 2022 via een statenmededeling in het voorjaar zullen we nader ingaan op de realisaties en bovenstaande VTH-indicatoren. Dit in verband met de timing van de aanlevering van de termijnrapportages van de Omgevingsdiensten.

Inzet verbonden partijen

Voor het realiseren van de doelstellingen uit dit begrotingsprogramma worden onderstaande verbonden partijen ingezet:

- Fonds Nazorg Gesloten Stortplaatsen
- Groen Ontwikkelfonds Brabant BV
- Omgevingsdienst Brabant Noord

- Omgevingsdienst Midden-en West-Brabant
- Omgevingsdienst Zuidoost Brabant

Nadere informatie over verbonden partijen staat in de paragraaf Verbonden partijen.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

4. Natuur en milieu

Bedragen x € 1.000	Begroting 2022 oorspronkelijk	Begroting 2022 na wijziging	Jaarrekening 2022 realisatie	Vershil begroting - realisatie
<u>Lasten</u>				
Programmalasten	132.227 N	202.083 N	188.224 N	13.859 V
Toegerekende organisatiekosten	8.561 N	13.760 N	13.705 N	55 V
Totaal Lasten	140.788 N	215.843 N	201.929 N	13.914 V
<u>Baten</u>				
Programmabaten	6.335 V	27.139 V	22.033 V	5.106 N
Bijdrage in toegerekende organisatiekosten	0	0	933 V	933 V
Totaal Baten	6.335 V	27.139 V	22.967 V	4.173 N
Saldo van baten en lasten	134.453 N	188.704 N	178.963 N	9.741 V

Verschillenanalyse

4. Natuur en milieu - Afwijking lasten (bedragen x € 1.000)	13.914
	V

Vergunningverlening, toezicht en handhaving	4.004
	V

De eindafrekeningen van de omgevingsdiensten vielen lager uit dan de oorspronkelijke VTH-opdracht 2022. Mede als gevolg van de effecten van de stikstofproblematiek op de vergunningverlening.

Bijdrage natuur aan POP3	1.118
	V

Voor bosrevitalisering is een POP-openstelling geweest. Een aantal aanvragen is ingediend in 2022, maar is pas in 2023 beschikbaar. De meerjarenraming wordt hierop aangepast.

SPUK Provinciale versnellingsvoorstellen kennisontwikkeling gebiedsvisie	2.067
	V

Deze Rijksmiddelen zijn eind 2022 beschikbaar gesteld en hierdoor slechts deels gebruikt. Het restantbudget schuift door naar 2023 en wordt benut binnen de gebiedsgerichte aanpak groen/blauw (GGA).

SPUK Landelijk Programma Natuur (LPN)	2.147
	V

In 2022 is nog beperkt gebruik gemaakt door onze partners van de mogelijkheid om subsidie aan te vragen voor capaciteitsinzet voor het Landelijk Programma Natuur. Het budget blijft beschikbaar voor 2023. De regeling wordt aangepast zodat er makkelijker gebruik van kan worden gemaakt.

Natura 2000-herstelmaatregelen	3.849
	N

Eind 2022 is voor de uitvoering van Natura 2000-herstelmaatregelen een subsidiebeschikking voor waterschap de Dommel omgezet naar een opdrachtverstrekking. De administratieve verwerking resulteert in een hogere realisatie in 2022 dan geraamd. In het statenvoorstel bij deze jaarstukken wordt voorgesteld de afwikkelingsverschillen (€ 17 mln. m.b.t. N2000 herstelmaatregelen) beschikbaar te houden voor inzet voor Natuur.

Natuurnetwerk Brabant Grond	2.953
	V

De grondposities (aankoop, verkoop en doorlevering) laten zich moeilijk ramen. In de laatste maanden van 2022 zijn minder subsidies beschikbaar dan voorzien was bij de slotwijziging 2022.

Biodiversiteit	1.175
	V

Voor de subsidieverlening aan gemeente Tilburg voor realisatie van het reproductie Poort van Pauwels was in 2022 vanuit biodiversiteit circa € 1 mln. geraamd. Vanwege de hoogte van het subsidiebedrag is de last echter niet in één jaar genomen, maar wordt deze gelijk aan de besteding van de subsidie genomen, waardoor de last met name in 2023 en 2024 valt in plaats van in 2022.

Gebiedsimpuls N69	1.406
	V

Voor de subsidieregeling Gebiedsimpuls N69 zijn in 2022 diverse aanvragen beschikt. Een aantal aanvragen is eind 2022 binnengekomen en is hierdoor niet meer in 2022 beschikt. Daarnaast vraagt een aantal grotere projecten meer voorbereiding/afstemming.

Ontsnipperingsmaatregelen	1.368
	V

Het budget voor 2022 voor ontsnippering was verhoogd door de inzet van bestuursakkoordmiddelen. Het vraagt echter de nodige voorbereidingstijd voordat gemeenten zover zijn om concrete aanvragen voor ontsnipperingsmaatregelen te kunnen doen. Extra complicerend hierbij is dat het onderhoud van wegen deels is stilgevallen vanwege de stikstofproblematiek. De subsidie is opgesteld t/m 2023. Vandaar dat de restantmiddelen worden doorgeschoven naar 2023.

Overige kleinere afwijkingen	1.263
	V

Voor de exotenregeling zijn minder beschikkingen verstrekt dan geraamd (280 V). De regeling wordt in 2023 op aangepaste wijze opnieuw opgesteld.

De raming voor de stimuleringsregeling landschap (stila) is in burap-I 2022 reeds met € 2 mln. verlaagd. De uitgaven blijven echter verder achter o.a. als gevolg van het achterblijven van subsidieaanvragen van agrariërs (460 V).

Voor de pijler Natuur en Samenleving uit beleidskader Brabant Uitnodigend Groen resteert een deel van het budget (523 V). Eind 2022 zijn nog diverse opdrachten gegeven die doorlopen in 2023. De restantmiddelen worden doorgeschoven naar 2023.

Toegerekende organisatiekosten	55
	V

De toegerekende organisatiekosten komen op basis van de gerealiseerde uren-inzet lager uit.

Overige: saldo van overige lagere en hogere lasten	207
	V

4. Natuur en milieu - Afwijking baten (bedragen x € 1.000)	4.173
	N

Vergunningverlening, toezicht en handhaving	1.545
	N

Als gevolg van de stikstofcrisis en de Coronacrisis zijn er in 2022 minder vergunningsaanvragen geweest. Dit leidde tot minder inkomsten.

Natuurnetwerk Brabant	1.308
	V

De grondposities (aankoop, verkoop en doorlevering) laten zich moeilijk ramen. Bij verkoop worden boekwinsten en pachtinkomsten gerealiseerd. In de laatste maanden van 2022 heeft een aantal mutaties plaatsgevonden welke niet voorzien waren bij de slotwijziging 2022.

Baten specifieke uitkeringen Natuur	4.481
	N

Doordat de lasten voor de SPUK's van Natuur in 2022 lager zijn uitgevallen dan geraamd (zie toelichting bij lasten), wordt aan de batenzijde een gelijk bedrag minder aan baten gerealiseerd (4.214 N). Ten behoeve van de dekking van organisatiekosten vanuit de SPUK LPN was een baat ter hoogte van € 1,2 mln geraamd. Doordat in 2022 aan organisatiekosten € 933.000 is gerealiseerd, ontstaat binnen de baten een aanvullend nadeel van € 267.000.

Bijdrage in toegerekende organisatiekosten	933 V
--	-------

De bijdrage in toegerekende organisatiekosten komt hoger uit.

Overige: saldo van overige lagere en hogere baten	388 N
---	-------